

Nr 27.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående uppförande vid Alnarps egendom av en för professor N. H. Nilsson-Ehles institution för ärftlighetsforskning avsedd lada m. m.; given Stockholm slott den 17 januari 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

dels att av uppkommande vinst å rörelsen vid Alnarps egendom må användas ett belopp av högst 8,650 kronor till uppförande å egendomen tillhörig mark av en för professor Nils Herman Nilsson-Ehles institution för ärftlighetsforskning avsedd lada, med rätt för Kungl. Maj:t att, i den mån så finnes erforderligt, härtill förskottsvis av tillgängliga statsmedel anvisa nödigt belopp mot ersättande av framdeles inflytande vinstmedel från nämnda egendom;

dels ock att för bestridande av utgifter vid nämnda institution må av Alnarps egendoms medel utgå under år 1919 högst 7,000 kronor och därefter årligen högst 6,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17
januari 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde:

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition den 10 april 1917, nr 182, medgav riksdagen, enligt skrivelse den 12 juni samma år, nr 333, bland annat, dels att av uppkommande vinst å rörelsen vid Alnarps egendom finge användas ett belopp av högst 73,000 kronor till uppförande å egendomen tillhörig mark av en institutionsbyggnad med nödig utrustning för professor Nils Herman Nilsson-Ehles ärfthlighetsforskning, dels ock att årligen från institutionens trädande i verksamhet finge, för bestridande av utgifter vid densamma, av Alnarps egendoms medel utgå ett belopp av högst 3,500 kronor. Rörande beräkningen av sistnämnda belopp lämnades detaljerad redogörelse i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

Vid anmälan den 25 juni 1917 av berörda riksdagsskrivelse be-
myndigade Kungl. Maj:t institutets styrelse att efter samråd med Nils-
son-Ehle gå i författning om uppförande av ifrågavarande institutions-
byggnad jämte utrustning för en kostnad av högst 73,000 kronor i
huvudsaklig överensstämmelse med uppgjorda ritningar m. m.

Uti skrivelse den 27 augusti 1917 framhöll sedermera institutets
styrelse, hurusom till följd av inträffad och alltjämt fortgående pris-
stegring det visat sig omöjligt att utföra ifrågavarande arbete i dess
helhet utan väsentligt överskridande av för ändamålet beviljat belopp.
Sammanlagda kostnaden beräknades dåmera till 93,800 kronor eller
20,800 kronor utöver det för ändamålet anvisade anslagets belopp. För
nedbringande av berörda merkostnad föreslog institutets styrelse, förut-
om annat, uteslutande tillsvidare av en till en kostnad av 4,800 kronor
uppskattad lada.

Vid ärendets föredragning den 7 september 1917 fann Kungl.
Maj:t gott bland annat dels förordna, att med byggandet av ladan skulle
tillsvidare anstå, dels ock medgiva, att för vissa inredningsarbeten m. m.
finge utgå visst närmare angivet belopp, varigenom sammanlagda kost-
naden komme att stiga till 88,500 kronor eller till 15,500 kronor ut-
över det för ändamålet redan anvisade anslaget av 73,000 kronor.

Jämväl förenämnda merkostnad, 15,500 kronor, skulle gäldas från
tillgängliga vinstmedel å rörelsen vid Alnarps egendom.

Då, såsom av det föregående framgår, det av riksdagen beviljade
beloppet måst överskridas, ansåg jag mig vid föredragning den 14
januari 1918 av de frågor, som tillhörde regleringen av riksstatens
nionde huvudtitel för år 1919, böra erinra om vad sålunda förekommit,
enär detsamma syntes mig böra bringas till riksdagens kännedom.

I skrivelse den 21 juni 1918 anmälde riksdagen, att riksdagen
lätit vid den sålunda lämnade redogörelsen bero.

Med skrivelse den 2 november 1918 har nu lantbruksstyrelsen
överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse, vari styrelsen för lant-
bruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, med anledning av hos styrelsen
av professor Nilsson-Ehle gjorda framställningar i ämnet, dels framhållit
behovet av att ovan omförmälda lada — för vilken kostnaden nu enligt
infordrat anbud beräknas uppgå till 8,650 kronor — bleve uppförd
redan under försommaren 1919, dels ock hemställt att årsanslaget till
bestridande av kostnaderna för institutionens drift måtte höjas från 3,500
till 7,000 kronor.

Till ådagaläggande av behovet av ladan har Nilsson-Ehle erinrat,
att år 1917 uppskovet med ladans anordnande ansetts icke böra räcka

mer än två år, samt framhållit, att sedan försöken kunnat förberedas under åren 1916 och 1917, den s. k. andra generationen kunnat under år 1918 odlas i så stor omfattning, att de båda skiften av försöksmarken, som med hänsyn till cirkulationen årligen kunde beläggas med försök, redan detta år nästan i sin helhet upptagis av försöksmaterial. Det hade därvid dock alltjämt varit fråga om skörd endast av plantor, under det att skörden år 1919 komme att till stor del ske från plantparceller, vilka måste skördas i säckar för att därefter tröskas. Därtill vore ladan oundgänglig och behövde därför vara färdig senast den 1 augusti 1919, om arbetena skulle kunna vederbörligen fullföljas.

Beträffande den begärda ökningen av årsanslaget har professor Nilsson-Ehle hänvisat till penningvärdets sänkning och meddelat följande sammanställning av de utgifter, för vilka anslaget beräknats.

		nuvarande anslag	begärt anslag
Avlöning till fast biträde.....	kronor	1,200	2,200
Omkostnad för skötsel av försöksjorden	»	1,100	1,800
Underhåll av byggnader	»	300	500
Uppvärmning och belysning.....	»	600	2,000
Diverse utgifter.....	»	300	500
Summa kronor		3,500	7,000.

Det har framhållits, att den största ökningen föranleddes av de ökade priserna å bränsle. Ökningen av biträdets avlöning utgjordes av dyrtids-tillägg.

Institutets styrelse har förmålt sig hava tagit del av och granskat de av Nilsson-Ehle gjorda beräkningarna samt därvid funnit de av honom uppförda utgiftsposterna tillfullo motiverade av de prisförhöjningar, som under de tvenne sista åren ägt rum. Samtliga dessa poster vore enligt institutsstyrelsens mening ofrånkomliga och alltså av behovet påkallade, för så vitt arbetet vid ärfthlighetsinstitutionen under år 1919 skulle kunna fylla sitt ändamål.

Lantbruksstyrelsen, som funnit förhöjningen i den för jämförelsevis kort tid sedan beräknade kostnaden för uppförande av omförmälda lada synnerligen avsevärd, hade under hand infordrat vissa närmare uppgifter rörande sagda kostnadsförhöjning. Jämväl förhöjningen i de årliga driftkostnaderna hade synts lantbruksstyrelsen i vissa hänseenden anmärkningsvärt stor. Då emellertid institutets styrelse uppgivit sig hava granskat dessa beräkningar samt därvid funnit de begärda kostnadsökningarna ofrånkomliga, har lantbruksstyrelsen, som i föregående

utlåtanden varit i tillfälle framhålla denna institutions betydelse för landets jordbruk, ansett sig böra hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes i proposition föreslå riksdagen medgiva, dels att av uppkommande vinst å rörelsen vid Alnarps egendom finge användas ett belopp av högst 8,650 kronor till uppförande av ifrågakomna lada, med rätt för Kungl. Maj:t att, i den mån så funnes erforderligt, härtill förskottsvis av tillgängliga statsmedel anvisa nödigt belopp mot ersättande av framdeles inflytande vinstmedel från nämnda egendom, dels ock att årligen från och med år 1919 finge till bestridande av löpande utgifter för ifrågavarande institution av Alnarps egendoms medel utgå ett belopp av högst 7,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har den 12 december 1918 avgivit infortrat utlåtande i ärendet, så vitt anginge uppförande av ifrågavarande lada. Styrelsen har därvid anført, att den ökning av byggnadskostnaden, som uppstått genom att byggnaden först nu komme till utförande, icke kunde med hänsyn tagen till nuvarande prisläge anses vara för hög, varför styrelsen tillstyrkt beviljande av det begärda anslaget.

Jag finner av utredningen framgå, att uppförandet av den ifrågasatta ladan vid professor Nilsson-Ehles institution för ärftlighetsforskning icke kan uppskjutas längre än till instundande sommar, om det med institutionen avsedda ändamålet skall kunna i avsedd ordning ernås. De där igångsatta försöken torde nämligen nu hava fortskridit så långt, att det är nödvändigt att i år äga tillgång till större utrymme för skördens förvaring och tröskning. Beträffande det för byggnaden beräknade beloppet, 8,650 kronor, har jag med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen i ärendet anført icke något att erinra.

*Departements-
chefen.*

Den föreslagna höjningen av det till institutionens drift ursprungligen beräknade beloppet från 3,500 kronor till 7,000 kronor eller alltså till det dubbla är, såsom också lantbruksstyrelsen framhållit, synnerligen avsevärd. I betraktande emellertid av de prisförhöjningar, som under senaste åren ägt rum och som vid de ursprungliga beräkningarna icke kunnat förutses, torde en förhöjning icke kunna undvikas. Då någon mera avsevärd prissänkning icke lär kunna förväntas under innevarande år, vill jag för år 1919 tillstyrka det nu begärda beloppet av 7,000 kronor, medan däremot för framtiden det årliga beloppet torde kunna begränsas till 6,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag sålunda, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att av uppkommande vinst å rörelsen vid Alnarps egendom må användas ett belopp av högst 8,650 kronor till uppförande å egendomen tillhörig mark av en för professor Nils Herman Nilsson-Ehles institution för ärftlighetsforskning avsedd lada, med rätt för Kungl. Maj:t att, i den mån så finnes erforderligt, härtill förskottsvis av tillgängliga statsmedel anvisa nödigt belopp mot ersättande av framdeles inflytande vinstmedel från nämnda egendom;

dels ock att för bestridande av utgifter vid nämnda institution må av Alnarps egendoms medel utgå under år 1919 högst 7,000 kronor och därefter årligen högst 6,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avläsas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.